O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
CHIRCHIQ DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI

"TASDIQLAYMAN"
Chirchiq davlat pedagogika
universiteti rektori
G.I. Muxamedov
____
2024 yil "____"__________

OILA PEDAGOGIKASI
O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:	100000 – Ta'lim
Ta'lim sohasi:	110000 – Ta'lim
Ta'lim yo'nalishi:	60110100 - Pedagogika

Chirchiq – 2024

<table>
<tr><th colspan="2">Fan/modul kodi
OPed 1308
OPed1408</th><th>O‘quv yili
2025-2026</th><th>Semestr
3-4</th><th colspan="2">ECTS - Kreditlar
4-4</th></tr>
<tr><th colspan="2">Fan/modul turi
Majburiy</th><th colspan="2">Ta’lim tili
O‘zbek/rus</th><th colspan="2">Haftadagi dars soatlari
4</th></tr>
<tr><td rowspan="2">1.</td><td colspan="2">Fanning nomi</td><td>Auditoriya mashg‘ulotlari (soat)</td><td>Mustaqil ta’lim (soat)</td><td>Jami yuklama (soat)</td></tr>
<tr><td colspan="2">Oila pedagogikasi</td><td>120</td><td>120</td><td>240</td></tr>
</table>

2.

I. Fanning mazmuni.

Ushbu dasturda oila pedagogikasi fanining obyekti, predmeti, maqsad va vazifalari, oila pedagogikasi fanning rivojlanish tarixi, oila pedagogikasi ijtimoiy-iqtisodiy, me’yoriy- huquqiy asoslari, oila pedagogikasi vazifalari, turlari, tarbiya rivojining o‘ziga xos xususiyatlari, tarbiya nazariyasining mazmuni, metod, shakl va vositalari, ҳamda uni tashkil etish muammolarini o‘rganadi. Hayotga yangicha siyosiy va iqtisodiy nuqtai nazardan yondashish o‘sib kelayotgan yosh avlod tarbiyasi bilan bog‘liq jarayonni o’rganishni o’z ichiga qamrab oladi.

II. Nazariy qism (ma’ruza mashg‘ulotlari)

III. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:

1-mavzu: Oila pedagogikasi - fan sifatida. “Oila pedagogikasi” fanining maqsadi, vazifalari va predmeti. “Oila pedagogikasi” fanining boshqa fanlar bilan o’zaro aloqadorligi. “Oila pedagogikasi” fanining ilmiy tadqiqot metodlari

2-mavzu: Oila pedagogikasi fanining rivojlanish tarixidan. Qadimgi yunon va Rim mutafakkirlarining oila tarbiyasiga yondashuvlari. Yevropa Uyg’onish davri mutafakkirlari asarlarida oila tarbiyasi masalalarining yoritilishi. Rus pedagoglarining oila pedagogikasiga oid qarashlari

3-mavzu: O’zbekistonda oila pedagogikasi fanining rivojlanish tarixi “Avesto” asarida nikoh va oilaviy munosabatlaming yoritilishi. “Qur’oni karim” va hadislar oila tarbiyasining muhim manbalari sifatida. Sharq mutafakkirlarining oila pedagogikasiga oid fikrlar. Ma’rifatparvarlaming asarlarida oila tarbiyasiga oid qarashlaming aks etishi.

4-mavzu: Oilada farzand tarbiyasining muhim jihatlari. Bola shaxsini shakllantirishda oilaning ustuvorligi. Ta'limiy oilaviy imkoniyatlar: uning turi, tuzilishi, moddiy ta'minoti, yashash joyi, psixologik mikroiqlim, an'analar va urf-odatlar, madaniyat vata'lim darajasi.

5-mavzu: Zamonaviy oilalar rivojining o’ziga xos xususiyatlari. Hozirgi zamon oilalarining turlari. Oilaning funksional xususiyatlari. Tizimli oilaviy munosabatlar konseppsiyasi.

6-mavzu: Oila hayoti. Oila hayotini tavsiflovchi omillar: ijtimoiy-madaniy, ijtimoiy-iqtisodiy, texnik-gigiena va demografik omillar.

7-mavzu: Oilada farzad tarbiyasining metod, shakl va vositalari. Oiladagi yagona bola tarbiyasi. Bir oilada bit nechta bolalami tarbiyalash. Oilada egizaklami tarbiyalash xususiyati. Bolalami tarbiyalash - ijtimoiy yetimlar va tirik ota-onasi bo'lgan yetim bolalar tarbiyasi.

8-mavzu: Oila va uning vazifalari. Oilaning iqtisodiy, reproduktiv, tarbiyaviy va kommunikativ vazifalari. Oilaning rekreativ, felitsitologik, regulyativ va relaksatsiya vazifalari. Oilaviy munosabatlaming oila vazifalarini bajarishdagi ahamiyati.

9-mavzu. Oilaning tarbiyaviy salohiyati. Oilaning tarbiyaviy salohiyati haqida tushuncha Oila tarbiyaviy salohiyatining tarkibiy qismlari. Ota -onalaming oiladagi mavqei Tarbiyaviy salohiyatdagi tarbiya turlari

10-mavzu. Oilada tarbiyaning psixologik-pedagogik asoslari. Tarbiya mexanizmlari: mustahkamlash, aniqlash, tushunish. Kontseptsiyaning ta'rifi. "Ota-ona uyi": yashash muhiti, xavfsizlik hissi, qo'riqlanadigan hudud, oilaning psixologik mikroiqlimini, o'z "men" ini shakllantirish hissi, urf-odatlari.

11-mavzu: Oilada “ota-ona-bola” munosabatlari tizimi. Ota-onalar va bolalar o'rtasidagi o'zaro ta'sir modellari. Onalar va otalaming turlari.

12-mavzu: Buva va buvi tarbiyasi. Buvasi va buvisi tomonidan oilada tarbiyalash. Oiladagi sevgi axloqiy qadriyat sifatida. Ota-onaning sevgisi va uni rad etish shakllari. "Baxtli oila" ta'rifi.

13-mavzu: Barkamol avlodni shakllantirishda oila, mahalla va uzluksiz ta’limning hamkorligi. Bola tarbiyasida oila bilan mahalla jamoasining o’zaro hamkorligi.

14-mavzu: Oilani o’rganish usullari. Oilani o'rganishga zamonaviy yondashuvlar. "Oilani o’rganish usullari" tushunchasi. Oilani o’rganish usullari - sotsiologik: suhbatlar, anketalar; ota-onalaming pedagogik pozitsiyasi bir vaqtning o'zida o'rganiladigan va tuzatiladigan usullar; psixologik va pedagogik tayyorgarlik. Oila tarbiyasi tajribasi. Suhbatlashish, kuzatish usullari. Oila bola nigohida.

15-mavzu: Shaxsning ijtimoiylashuvida oilaning roli. Oila shaxsning shaxsiy rivojlanishi uchun zarur bo‘lgan muhitni ta’minlaydi. Oila ichidagi ta'lim va tarbiya bolalarning fikrlash qobiliyatini, ijodkorligini va mustaqil qaror qabul qilish ko‘nikmalarini rivojlantiradi.

16-mavzu: Oila turlari. Oilaning tarixiy turlari. Zamonaviy oila turlari.

17-mavzu: Oilaviy tarbiya: urf-odatlari va ijtimoiy va madaniy qadriyatlar, yoshlami oilaviy hayotga tayyorlash.

18-mavzu: Tarbiya talablari. Oilada munosabat turlari: diktat, vasiylik, aralashmaslik asosida tinch yashash, hamkorlik. Avtoritet turlari. "Ota-ona avtoriteti" tushunchasining ta'rifi.

19-mavzu: Tarbiya institutlari tizimida oila. Mahalla va oila institutlarining mustahkamligi jamiyat farovonligining kafolatidir.

20-mavzu: Oila tarbiyasi mazmuni va mohiyati. Oilada tashkil etiladigan ma’naviy-axloqiy tarbiya. Oilada aqliy tarbiyani tashkil etish.

21-mavzu: Milliy qadriyatlar asosida yoshlarni oilaviy hayotga tayyorlash. Nikoh va oilaning axloqiy aasoslar, uning yoshlar tarbiyasidagi o’rni.

22-mavzu: Oilada pedagogik madaniyatni rivojlantirish yo’llari. Ota-onalarning pedagogik madaniyati.

23-mavzu: Oila tarbiyasida yo’lga qo’yiladigan xatolar. Ota-onalaming o'z-o'zidan qayta ta'lim olish istagi eng odatiy hisoblanadi. Hozirgi oilalarning

	ko'pchiligida uchraydigan xatolar. Bolalarga yoshligidan qattiqqo'llik va uning o'smirlik davridagi oqibatlari. Yosh olalar bilan mashg'ulotlardan voz kechish va rad etish, ular uchun zarur nazoratning yo'qligi. Ular ko'cha bolalari sonining ko'payishiga sabab sifatida. **24-mavzu: Oilada bolalar bilan muloqotni yo'lga qo'yishning pedagogik-psixologik shart-sharoitlari.** "Muloqot" tushunchasining mohiyati. Oiladagi shaxslararo muloqot uslublari va ulaming o'ziga xosliklari. Oilada bolalar bilan muloqotni yo'lga qo'yishning o'ziga xos pedagogik-psixologik jihatlari. **25-mavzu: Bo'lajak oilaparvarni tarbiyalash**. Oilaviy hayotga tayyorgarlik, oilaviy imidj. Oila haqida tushunchani shakllantirish. **26-mavzu: Oilaning ma'naviy-axloqiy qadriyatlari va ularning sog'lo muhitni vujudga keltirish usullari.** Oiladagi muhitning milliy va umuminsoniy qadriyatlar bilan uyg'unligi. Milliy ma'naviyatimizda nikoh va oilaga doir axloqiy qadriyatlar. **27-mavzu: Oilada sog'lom muhitni shakllantirish, axborot xurujlaridan himoyalash.** Oilada barqaror sog'lom muhitning farzand tarbiyasiga ta'sir etuvchi xususiyatlari. **28-mavzu: Zamonaviy oilada maktabgacha yoshdagi bolalarni mediata'lim muhitiga tayyorlash**. Zamonaviy oilaada mediamadaniyatning o'rni. **29-mavzu: Yangi O'zbekiston sharoitida oila pedagogikasini rivojlantirish va boshqarish.** Oila pedagogikasini rivojlantirishda davlat siyosati va qonunlarini kuchaytirish. Oilani qo'llab-quvvatlash dasturlarini ishlab chiqish va amalga oshirish. Jamoatchilikni oila pedagogikasini rivojlantirish jarayoniga jalb qilish, ijtimoiy tadbirlarda ishtirok etishga rag'batlantirish. **30-mavzu: Oilaning ma'naviy-axloqiy qadriyatlari va ularning sog'lom muhitni vujudga keltirish usullari.** Oilaning ma'naviy-axloqiy qadriyatlari, uning asosiy tayanchidir va sog'lom muhitni vujudga keltirishda sadoqat va ishonch, hurmat, adolat, mas'uliyat qadriyatlari. **III. Seminar mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar** Seminar mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi: 1. O'zbekistonda "Oila pedagogikasi" fani rivojlanishining ijtimoiy-iqtisodiy, me'yoriy-huquqiy asoslari. 2. Oila pedagogikasining boshqa fanlar bilan bog'liqligi. 3. Oila va uning vazifalari. 4. Jamiyatga munosabati bo'yicha oilaning vazifalari. 5. Tarbiya institutlari tizimida oila. 6. Shaxsning ijtimoiylashuvida oilaning roli. 7. Oilada pedagogik madaniyatni rivojlantirish yo'nalishlari. 8. Oilani o'rganish metodlari. 9. Oilalar bilan ishlashda o'qituvchilarning pedagogik mahorati. 10. Oilada bolalar bilan muloqotni yo'lga qo'yishning pedagogik-psixologik shart-sharoitlari. 11. Bo'lajak oila konsepsiyasi va kompetensiyasi. 12. Bolalar tarbiyasida oila, davlat va nodavlat tashkilotlarning integratsiyasi. 13. Oilaviy hayot asoslari.

14. Oilaning ma'naviy-axloqiy qadriyatlari va ularning sog'lom muhitni vujudga keltirish usullari.
15. Xalq pedagogikasi asosida oilalar bilan ishlash metodikasi
16. Yangi O'zbekiston taraqqiyotida oila pedagogikasini rivojlantirish va boshqarish.
17. Oilada bolalar shaxsida intellektual va tashkiliy qobiliyatlarni rivojlantirish.
18. Oila jamoasida sog'lom muhitni shakllantirish, axborot xurujlaridan himoyalash.
19. Jamiyat taraqqiyotida oila barqarorligining ijtimoiy ahamiyati.
20. Respublikamizda onalik va bolalikni himoya qilish yo'nalishlari.
21. Nikoh va oilaviy munosabatlarning shakllanish bosqichlari.
22. Qadimgi Yunon va Rim mutafakkirlarining oila tarbiyasi haqidagi qarashlari.
23. Ma'rifatparvar o'zbek pedagog-olimlari oila tarbiyasi xususida.
24. Respublikamizda onalik va bolalikni himoya qilish yo'nalishlari.
25. Ta'lim muassasasi, o'qituvchilar, sinf(guruh) rahbarining o'quvchilarning ota-onalari bilan olib boradigan ishlari shakl va metodlari.
26. Oila tarbiyasining mazmuni, mohiyati, metod va shakllari.
27. Tarbiyada rag'batlantirish va jazolash metodlari.
28. Ekologik tarbiya usullari.
29. Nasl tarbiyasi.
30. O'zbek oilasidagi urf-odat va marosimlar.

Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'limni baholash – bu talabalarning jamoaviy tartibda va yakka tartibda berilgan amaliy loyihalarni bajarishlari orqali amalga oshiriladi. Bunda har bir talabaga bitta jamoaviy loyiha va ikkita yakka tartibda bajariladigan loyiha beriladi. Talaba berilgan loyihaning maqsad va vazifalarini, mohiyatini tushungan holda qo'yilgan masalani o'rganib, izlanishlar olib boradi. Olingan natijalarni tahlil qilib, hulosalari bilan taqdimotlar tayyorlab himoya qiladi. Ishchi fan dasturida loyihalarning soni, mavzusi, mazmuni bajarish usullari va topshirish muddatlari to'liq ochib beriladi.

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Oilada yoshlarni mustaqil oilaviy hayotga tayyorlash.
2. Assotsial oilalar tasnifi.
3. Oila a'zolarining farzand tarbiyasiga ta'siri.
4. Oilaviy tarbiyaning salbiy omillari.
5. A.Temurning oila pedagogikasiga oid qarashlari.
6. Oilada liberal yondashuvning oqibatlari.
7. Oilada mehnat tarbiyasi.
8. Monogam va poligam oilalar.
9. Oilada avtoritar yondashuvning oqibatlari
10. Oilada jazolash metodlari.
11. Oila pedagogikasining boshqa fanlar bilan bog'liqligi.

	12. Oila tarbiyasida urf-odatlar. 13. Ota va ona tarbiyachi sifatida. 14. Mustaqillik yillarida oila tarbiyasi masalasi. 15. Oilaning vazifalari: jamiyatga munosabati bo‘yicha oilaning vazifalari; 16. Notinch oilalar tasnifi 17. Oilada qadriyatlarning ahamiyati 18. Oilada ekologik tarbiya. 19. Oilaviy inqiroz. 20. Oilada iqtisodiy tarbiya 21. O‘rta asrlarda oila pedagogikasiga oid fikrlar. 22. Oila a’zolarining huquqiy madaniyatini shakllantirish yo’llari 23. Yosh oillar tasnifi 24. Zamonaviy oila muammolari. 25. Oilada ibrat tarbiyasi. 26.Gomogen va geterogen oilalar. 27.Oilaning rekreativ vazifasi. 28. Patriarxal va matriarxal oilalar. 29. Oilaning reproduktiv vazifasi. 30. Nuklear oilalar.
3.	**VII. Ta’lim natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)** **Fanni o‘zlashtirish natijasida talaba:** **Kursni tugatgan talabalar:** • oila pedagogikasi tarixi, oila pedagogikasini vazifasi, muomala madaniyati masalalarini **bilishi kerak;** • oila pedagogikasini mohiyatini anglash, jamiyatda ijobiy munosabatlarni ta’minlash **ko`nikmalarga ega bo`lishi kerak;** • oila pedagogikasini umuminsoniy va milliy qadriyatlarning o’rnini anglashi va tahlil qilish **malakalariga ega bo`lishi kerak** **Kurs natijasiga ko‘ra ega bo‘ladigan kompetensiyalar (KK):** • Kelajakdagi kasbiy faoliyatda pedagogika va tarbiyaga oid fanlar sohalari bo’yicha bilim, malaka va ko’nikmalarga ega bo’ladi (KK-1); • Kelajakdagi kasbiy faoliyatda tarbiyaga oid fanlar sohalari bo‘yicha bilim, malaka va ko‘nikmalarga ega bo‘ladi. KK-2. • ilmiy-tadqiqot ishlarini bajarishda ishtirok etadi (KK-4).
4.	**VIII. Ta’lim texnologiyalari va metodlari:** • ma’ruzalar; • interfaol ta’lim metodlari; • seminarlar (mantiqiy fikrlash, tezkor savol-javoblar); • guruhlarda ishlash; • taqdimotlarni qilish; • individual loyihalar; • jamoa bo‘lib ishlash va hioya qilish uchun loyihalar

5.	**IX. Kreditlarni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to‘la o‘zlashtirish, tahlil natijalarini to‘g‘ri aks ettira olish, o‘rganilayotgan jarayonlar va tushunchalar haqida mustaqil mushohada yuritish, joriy va oraliq nazorat shakllarida berilgan vazifa va topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat bo‘yicha variantlar asosida yozma topshiriqlarni bajarishi zarur.
6.	**X. Asosiy adabiyotlar:** 1. O’zbekiston Respublikasining oila Kodeksi. - T., 1998 y. https://kitobxon.com/oz/yozuvchi/m-n-aminov 2. Musurmonova O. Oila ma’naviyati - milliy g‘urur (o‘quv qo‘llanma). - T ., 1999 y. file:///C:/Users/User/Downloads/7%20Tarbiya%20kitobi.%20Abdumurod%20Tilavov.%202-kitob.%20Toshkent-2017.pdf 3. Ximmataliyev D.O., Allayorova S.B., Sharopova Z.F., Karimov R.R., Xamidova S.N., Turdiyev N.B., Saypillayeva H.B., Ramonova S.K. Oila pedagogikasi (o’quv qo’llanma). – T. “Science and Innovation”, 2024 y.
	XI. Qo‘shimcha adabiyotlar 1. Hasanboeva O. va boshqalar. Oila pedagogikasi (darslik). - T., 2007 y. 2. Azarov Y.P. Semeynaya pedagogika :(uchebnoe posobie). - SPb. “Piter”, 2000 y. 3. Холостова Е. И. Социальная работа с семьей [Электронный ресурс] : Учебное пособие / Е. И. Холостова. - 4-е изд., перераб. и доп. - М. : Издательско-торговая корпорация "Дашков и К-", 244 с. http://znanium.com/bookread.php?book=414942
	Axborot manbalari www.cspu.uz – Chirchiq davlat pedagogika universiteti rasmiy sayti www.gov.uz – O‘zbekiston Respublikasi hukumat portali www.lex.uz – O‘zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma’lumotlari milliy bazasi www.ziyonet.uz – O‘zbekiston Respublikasi axborot ta’lim tarmog‘i www.edu.uz – O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi rasmiy veb sayti
7.	**Chirchiq davlat pedagogika universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2024 yil “29” avgust 1-sonli dagi qarori bilan tasdiqlangan**
8.	**Fan/modul uchun mas’ul:** I.D. Qodirov CHDPU, “Pedagogika” kafedrasi mudiri, pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)., v.b dots. A.K.Sharaxmatova CHDPU, “Pedagogika” kafedrasi o‘qituvchisi.
9.	**Taqrizchilar:** F.U. Qodirova CHDPU, “Maxsus pedagogika” kafedrasi professori. X.J. Xudoyqulov– O‘zMU professori, pedagogika fanlari doktori.